

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/361/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214204208
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214204208.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a členov senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Martin Holič, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, zastúpený advokátom: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti odporcovi: L. O., nar. XX.XX.XXXX, O. Z. XXX, o zaplatenie 188,22 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 8C 229/2014-65 zo dňa 13. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd po citácii § 52 ods. 1, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, 2, 101, 103, 879l, 879m Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1 písm. a), b), § 23a zákona o ochrane spotrebiteľa, § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014, § 1 ods. 11, § 2 písm. a), písm. b), § 3 ods. 1, 2 zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a vecne tým, že z obsahu vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že právny predchodca navrhovateľa vystupoval a konal ako dodávateľ, lebo poskytoval služby, ktoré má v obchodnom registri zapísané ako predmet činnosti. Išlo preto o dodávateľa podľa zák. ust. § 2 ods. 1 písm. a/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a o veriteľa podľa zák. ust. § 3 ods. 1/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy ale aj podľa zák. ust. § 52 ods. 2/ Obč. zák. v znení účinnom od 01.06.2014 vzhľadom na prechodné ustanovenia § 879l, 879m/ a 879r/ Obč. zák., keďže ide o právny vzťah vzniknutý do 28.02.2010, pričom nároky z neho uplatnené boli až po 01.03.2010, pričom právne vzťahy ich vznik aj nároky z nich vzniknuté pred 01.06.2010 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31.05.2010, teda aj podľa vyššie zmieneného zák. ust. § 879l/ Obč. zák. a aj podľa predpisov v znení účinnom do 01.06.2014, keď stála platí aj vyššie uvedené zák. ust. § 879l/ Obč. zák.

Odporca v zmluvnom vzťahu vystupoval ako spotrebiteľ, lebo konal pre svoju osobnú potrebu, opak preukázaný nebol a ani zo zmluvy nevyplýva. Išlo a ide o spotrebiteľa podľa zák. ust. § 2 ods. 1 písm. a/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a podľa zák. ust. § 3 ods. 2/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy ale aj podľa zák. ust. § 52 ods. 3/ Obč. zák. v znení účinnom od 01.06.2014 vzhľadom na prechodné ustanovenia § 879l, 879m/ a 879r/ Obč. zák., keďže ide o právny vzťah vzniknutý do 28.02.2010,

príčom nároky z neho uplatnené boli až po 01.03.2010, pričom právne vzťahy ich vznik aj nároky z nich vzniknuté pred 01.06.2010 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31.05.2010, teda aj podľa vyššie zmieneného zák. ust. § 879I/ Obč. zák. a aj podľa predpisov v znení účinnom do 01.06.2014, keď stála platí aj vyššie uvedené zák. ust. § 879I/ Obč. zák.

Bez ohľadu na právnu formu oboch účastníkov zmluvy ide o vzťah spotrebiteľský, podľa spotrebiteľskej zmluvy s poukazom na ust. § 52 ods. 1/ Obč. zák. s poukazom na vyššie vzhľadom na prechodné ustanovenia Obč. zák. Z tohto dôvodu aj s poukazom na ust. § 54 ods. 1/ a 2/ Obč. zák. sa na ňu musia vzťahovať zákonné ustanovenia Obč. zák. vrátane zákonnej úpravy o premlčaní.

Predmetom zmluvného vzťahu malo byť poskytnutie finančných prostriedkov formou spotrebiteľského úveru. V súhrne tohto je potom zrejmé, že ide o vzťah spotrebiteľský zo spotrebiteľskej zmluvy, zo spotrebiteľskej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto sa musí riadiť zákonnými ustanoveniami zák. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, lebo ide o spotrebiteľský úver podľa zák. ust. § 2 písm. a/ a b/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. To, že ide o zmluvu spotrebiteľskú podľa zák. ust. § 23a/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy je dané tým, že v osobe právneho predchodcu navrhovateľa ide o dodávateľa, v osobe odporcu o spotrebiteľa, pričom je zrejmé z obsahu zmluvy, ktorá sa uzatvára na vopred pripravenom, predtlačenom formulári, ktorý vrátane všeobecných obchodných podmienok aj sadzovníka vopred pripravil právny predchodca navrhovateľa, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje (uvedené je súdu známe aj z jeho rozhodovacej činnosti).

Bolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa a odporca uzavreli písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Splatnosť úveru bolo zmluvne stanovená do 20.08.2010. Navyiac každá splatná splátka ako čiastočné plnenie sa premlčala osobitne. Navrhovateľ podal návrh dňa 21.02.2014. Tvrdí, že platí 4 ročná lehota na premlčanie v zmysle zákonných ustanovení Obchod. zák. odvolávajúc sa aj na uznesenie uvedené v jeho návrhu. V tomto smere nie je možné s jeho názorom sa stotožniť. To, že platí právna úprava Obč. zák. vyplýva aj z rozhodnutia ÚS SR č.k. I.ÚS 402/2013 - 10 zo dňa 19.06.2013, ktoré vychádza z toho, že sa má aplikovať zákonná úprava premlčania podľa zákonných ust. Obč. zák. Okrem toho už vyššie bolo uvedené, že na daný vzťah sa majú použiť zákonné ustanovenia Obč. zák., lebo ide o vzťah spotrebiteľský, z dôvodov vyššie uvedených, podliehajúci právnej ochrane podľa zákonných ustanovení Obč. zák. a aj z dôvodu, že je to pre spotrebiteľa úprava priaznivejšia, pretože lehota na premlčanie je kratšia ako podľa zákonnej úpravy Obchod. zák. Na premlčanie musí podľa zák. ust. § 5b/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 01.05.2014 súd prihliadať z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, či niekto vznesie námietku premlčania alebo nie. Zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 01.05.2014 neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia, z ktorých by vyplývalo, že táto právna úprava (§ 5b) v znení od 01.05.2014 sa vzťahuje len na právne vzťahy a nároky po dátume 01.05.2014 a ani to, že na právne vzťahy vzniknuté a nároky z nich vyplývajúce by sa mala vzťahovať právna úprava zák. o ochrane spotrebiteľa podľa právneho vzťahu v znení účinnom do 30.04.2014. Preto bolo nutné aplikovať vyššie uvedené zákonné ustanovenie aj na danú vec bez ohľadu, že právny vzťah vznikol pred jej účinnosťou a bez ohľadu, že bol nárok z neho uplatnený taktiež pred jeho účinnosťou. Lehota na plnenie aj poslednej splátky uplatnenej v tomto konaní začala plynúť dňom nasledujúcim po dni jej splatnosti, teda dňom 21.08.2010, trojročná lehota potom uplynula dňa 21.08.2013. Vyplýva z toho, že premlčaná je splátka splatná dňa 20.08.2010, teda posledná a aj všetky pred ňou, teda všetkých 6 splátok uplatnených v tomto súdnom konaní. Každý z nich sa totiž premlčala osobitne a skôr ako posledná. S plnením tejto sumy sa tak odporca nemohol dostať ani do omeškania. Keďže nárok navrhovateľa je premlčaný, nemá právo navrhovateľ na úhradu tejto časti žalovanej sumy. Nemá právo ani na úroky z omeškania z nej, pretože odporca s plnením tejto časti žalovanej sumy nie je v omeškaní. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné návrh navrhovateľa ako nedôvodný bez ďalšieho dokazovania v celom rozsahu zamietnuť.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného zistenia skutkového stavu. Poukázal na § 387 ods. 1 a 397 Obchodného zákonníka. Odvolateľ zastáva názor, že súd na daný prípad nesprávne aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka týkajúce sa premlčacej doby, pretože bolo potrebné aplikovať ustanovenie Obchodného zákonníka, nakoľko ide o zmluvu o úvere a teda absolútny obchodno-závazkový vzťah aj napriek tomu, že jednou zo zmluvnej strany je spotrebiteľ. Poukázal na to, že zmluva bola uzavretá dňa 12.09.2005, pričom v období do 31.12.2007 sa vzťahovali ustanovenia § 52

až 54 len na kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo a iné zmluvy upravené v ôsmej časti Obchodného zákonníka ako aj na zmluvu podľa § 55 Občianskeho zákonníka. Zmluva o úvere bola upravená v Obchodnom zákonníku. V dôsledku toho sa na účastníkov úverovej zmluvy nevzťahovala povinnosť uvedená v prechodnom ustanovení § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vzájomné vzťahy zo zmluvy o úvere sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov. Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia NS SR spis. zn. 2MCdo 3/2011 zo dňa 28.04.2011 ako aj na rozhodnutie NS SR spis. zn. 6MCdo 4/2012 zo dňa 27.03.2013 a podporne aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.09.2014 spis. zn. 9Co 64/2013. Odvolateľ nesúhlasí ani s aplikáciou § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, pretože v danom prípade súd postupoval podľa tohto ustanovenia, ktoré nadobudlo účinnosť 01.05.2014 a navrhovateľ si v konaní uplatnil svoj nárok 23.01.2014, pričom príslušné ustanovenie § 5b nadobudlo účinnosť až dňom 01.05.2014. Odvolateľ citoval čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, nález ÚS SR z 24.5.1995, PL. ÚS 16/95, nález ÚS SR z 3.3.1996 PL. ÚS 36/95, čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, nález ÚS SR z 8.3.2011, III. ÚS SR 348/06. Aplikáciou § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu, k porušeniu zákazu diskriminácie, k porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci, k narušeniu práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva, k porušeniu práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu a k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel návrhu alebo aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania spolu vo výške 31,56 eur s DPH. Odporca odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku (§ 156 ods. 3 o.s.p) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Odvolateľ v podanom odvolaní uplatňuje odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.

Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. spočíva v nesprávnych skutkových zisteniach a týka sa skutkových zistení, na základe ktorých súd posúdil vec po právnej stránke a ktoré sú nesprávne v tom zmysle, že nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 až § 135 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývajú ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie). O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil na správne zistený skutkový stav nesprávny právny predpis, alebo aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil, príp. vtedy, ak z preukázaných skutočností vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním náležite zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z tohto dokazovania vyplývajú a prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Vykonané dokazovanie vyhodnotil podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p.; t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach a pritom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci.

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa teda nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu a ani to, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani nevyšli za konania najavo, aby opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo, žeby v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne aby výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p. alebo, aby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne interpretoval.

Odvolačný súd preto dospel k záveru, že nie sú tu dôvodne uplatnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.

Odvolačný súd konštatuje, že vecne správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.). K dôvodom odvolania odvolací súd uvádza nasledovné:

Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 12.09.2005 uzatvoril odporca ako dlžník s právnym predchodcom navrhovateľa spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s. zmluvu o splátkovom úvere č. 0192390313, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 35.000 Sk (1161,79 eur) ako spotrebný úver- bez účelu s dohodnutou výškou úrokovej sadzby 12,10 % p. a. v deň podpisu zmluvy. Poplatok za správu úveru bol dohodnutý vo výške 50 Sk (1,66 eur) mesačne. V zmluve bola dohodnutá výška splátky 945 Sk (31,37 eur) mesačne k 20. dňu v mesiaci. Splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 20.10.2005 a konečná splatnosť úveru dňa 20.08.2010. V článku IV. zmluvy bola uvedená RPMN vo výške 9,76 %. Zo Zmluvy o postúpení pohľadávky č. 1282/2009/CE zo dňa 10.12.2009, uzavretej postupcom Slovenská sporiteľňa, a.s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653 ako postupcom a postupníkom, ktorým je navrhovateľ súd zistil, že predmetom zmluvy je postúpenie pohľadávok, vrátane jej príslušenstva, uvedené a špecifikované v prílohe k zmluve o postúpení pohľadávok. Dlžníkom je osoba, s ktorou postupca uzatvoril zmluvu o úvere a ktorá je označená v úverovej zmluve ako dlžník alebo osoba, ktorá vstúpila do postavenia tejto osoby. Podľa prílohy č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok bola postúpená pohľadávka voči odporcovi vo výške 2289,32 eur, z toho istina 1954,72 eur a úroky 334,60 eur. Listom zo dňa 24.01.2014 navrhovateľ vyzval odporcu na splnenie povinnosti zaplatiť dlžnú sumu 3784,11 eur najneskôr do 31.1.2014.

Odvolačný súd ako prvé skúmal, či súd prvého stupňa v danom prípade postupoval správne, keď aplikoval ust. § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.05.2014. Odvolací súd sa s takýmto právnym posúdením v celom rozsahu stotožňuje.

V danom prípade síce odporca nenamietal premlčanie uplatneného nároku navrhovateľom, v zmysle súdom prvého stupňa správne aplikovaného ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 bolo potrebné aj bez návrhu, t.j. ex offo prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal.

Na základe zákona č. 102/2014 Z.z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov, na základe ktorej bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 1. mája 2014. V § 29b zákona č. 102/2014 boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona. Právny názor, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednať o neprípustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného zákona č. 250/2007 Z.z. a tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty účastníkov tohto vzťahu, nie je správny.

Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravnej retroaktivity „nový zákon síce nezakladá právne

následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravej retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, teda pokiaľ súd prvého stupňa rozhodoval o nároku navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 205/2007 Z.z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z.z. účinnou od 01.05.2014), bol oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky (vyplývajúce zo zmluvy o preprave osôb) sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedeného je potom zrejmé, že súd prvého stupňa správne na premlčanie nároku navrhovateľa v tomto konaní prihliadal; na základe princípu nepravej retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Ďalšou spornou otázkou zostalo, či súd prvého stupňa postupoval správne, keď otázku premlčania posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim Zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke premlčania práva navrhovateľa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvého stupňa pri skúmaní otázky premlčania

správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávnych ako aj v obchodnoprávnych vzťahoch.

Nemožno opomenúť ani ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútného obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj v znení účinnom do 31.12.2014 treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ). Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v Občianskom zákonníku dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnuť pritom fakt, že sú to predovšetkým dodávateľia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútného obchodu, na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia

Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp.zn. 4 MCdo 17/2014.

K námietke odvolateľa, že súdy svojím postupom poskytujú spotrebiteľovi neprimeranú ochranu, odvolací súd uvádza, že ochranu spotrebiteľa možno podriaďiť pod ústavný princíp rovnosti, ktorú možno ponímať ako rovnosť formálnu, ktorú má zabezpečiť zákonodarca pri tvorbe právneho poriadku alebo rovnosť faktickú, ktorá môže byť zabezpečená priamo zákonodarcom pri použití tzv. pozitívnej diskriminácie pri existencii faktickej nerovnosti alebo hendikepu. Ale i tam, kde sa zákonodarca nevydal cestou vedomého zvýhodnenia slabšieho, aby dal prednosť rovnosti faktickej pred formálnou, ponecháva súdom, ktoré pozitívne právo aplikujú, priestor pre riešenie napätia medzi neúplnosťou písaného práva a povahou konkrétneho prípadu cestou aplikácie ústavných princípov v materiálnom poňatí právneho štátu. Východiskom ochrany spotrebiteľa je potom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza k záväzkovému vzťahu, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv.

Ústavný princíp rovnosti sa premieta i do súkromného práva a prejavuje sa v súkromnoprávných vzťahoch. Doktrína rovnosti v súkromnoprávných vzťahoch vyžaduje, že súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného konania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východných prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je v tom, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Aby bola dosiahnutá rovnosť, je nutné nerovnosť východných pozícií korigovať rovnako nerovnou úpravou práv a povinností.

V pozitívnom práve sa potom ochrana spotrebiteľa premieta do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práv spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do podoby zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Princíp autonómie vôle a princíp rovnosti je doplňovaný a korigovaný princípom ekvity či spravodlivosti. Keďže v spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, tak okrem obmedzenia vyplývajúceho z vyššie uvedeného princípu rovnosti prostriedkov, možno od dodávateľa očakávať i vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude správať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnému odporcovi vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.